

MAGYAR KÜRIR.

1828-dik

ESZTENDŐRE.

A' FELSÉGES TSÁSZÁR' ÉS APOSTOLI KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SZERKEZTETI ÉS KIADJA

MÁRTON JÓSEF,

a' Bétsi Ts. K. Universitásban a' Magyar Nyelvnek és Literaturának rendkívüli
való Professora, Tek. Beregh Vármegyének Tábla Bírája.

ELSŐ FÉLESZTENDŐ.

BÉTSBEN,
NEMES HAYKUL ANTAL' BETÜJIVEL.

Nemzetiségből én árvát ápolni igyekszem;
Mit nem tenne meg egy hív Magyar a' Magyarért?
Meg! sőt még halkal dobogó Szívembe is érted
Kedves drága Hazám! szent szeretet tűze ég.
Vedd el hát, ha tsekély fogyatékját gyenge erőmnek
Óltárodra viszem, mint Fiad, áldozatúl.

ERDELYI MUZEUM
KÖNYVTÁRA

EL 110

MAGYAR KURIR.

Nr. 1.

Indult Bétsből, Pénteken, Januárius' 4-dikén, 1828.

Béts Jan. 4-dikén.

Előadtuk tisztelt Olvasóinknak ezen Újság' 47-dik száma alatt, hogy Nov-
-r-ső napján számos és fényes Kiküldöttség jelenvén meg itt Ns Poson Vármegye-
részéről; az, az Ő Felsege által kineveztetelt Poson Vármegye örökös Fő Ispányá-
nak Méltóságos Gróf Pálffy Erneszt Úrnak örvendezve tisztelkedett. Ezen al-
kalmatossággal a' tisztelt Kiküldöttség Nagy Méltóságú Gróf Revisnyei Revitzky
Ádám. Első Vice Cancellárius Ő Excellenciáját is megtisztelte, hogy Ő Felsege
által Fő Udvarnokká lett kineveztetésén örvendezzen. Most azon mind hathatós
erejű, mind a' Magyar szíveket öröme élesztő ékes Beszédet, mellyel Ő Excel-
lenciája a' nevezett kiküldöttséget fogadta, tisztelt Olvasóinkal, Magyarra fordít-
va, teljes örömmel közöljük.

Attól tartván mindazáltal, hogy talám ezen fordításban a' hathatós rövid
Deák nyelvnek felséges erejét mindenütt eléggé ki nem fejezhettük; azt egyszer-
-szmind az eredeti nyelven is ide tenni jónak ítéltük.

Summo mihi cedit solatio peramica haec
Dominorum Statuum et Ordinum Inelyti
Comitatus Posoniensis attentio, qua me-
tam conspicua lectissimorum Virorum
missione honorant. Gaudet enim cor-
meum svavi ac firmissima convictione,
honorem hunc mihi a piissimis Patriae
filiis ideo decretum fuisse, quod me quo-
que, et intemeratum Regis Subditum Ser-
vitoremque, et fidelem Patriae filium es-
se, inconcussa fiducia teneant. Novi equi-
dem illas rerum vices, sub quibus publi-
cam Salutem, positis ad Clavum Magi-
stratibus, sine socia Regnicolarum opera
nec per intensissimos Conatus assequi
conceditur; ardua vero quaeque supe-
rari, et saluberrima oblineri, si fausta

Felettebb való öröömre válik, a' Nemes
Poson Vármegyebeli Tekintetes Karoknak
és Rendeknek igen barátságos figyelme,
mellynél fogva engemet, illy válogatott
Férjfiaknak fényes kiküldöttsége által meg-
tisztelnek. Örül ugyan is a' szívem, ezen
kellemetes és erős meggyőződésemből,
hogy ezen megtiszteltetésem, leghüség-
sebb Hazánkfijai részéről, azért határoz-
tatott meg, mivel engemet is a' Király
feddhetetlen jobbjának és szolgájának,
's Hazánk hív fijának lenni, tántoríthatat-
lan bizodalommal tartanak. Esmerem
ugyan én a' dolgoknak azon állapotait,
mellyekben a' közbizalmosságot, azon tiszt-
viselők, kik a' Kormányra rendeltet-
nek, az Országbeliek vélek egyesített
munkálkodásaik nélkül, még legbuzgóbb
törekedéssel se érhetik-el; de ellenben,
akármelly szövevényes tárgyakat elintéze-

Principis, et Populi consensione, illis, qui gratia Regum suffulti muneribus defunguntur, Concivium etiam fiducia suffragatur.

Credet igitur, spero lubenter, Inclyta haec Deputatio, quod mihi hocce publicae fiduciae documentum, et in pretio supremo sit, et prosperi in gerendo munere successus vadimonium praebeat; nunc praesertim, cum illud fortunatum momentum adesse cerno, quo dilectam Patriam nostram omnis prosperitatis fastigium assequunturam, non tam spero quam positive scio. Paterno enim incomparabilis Regis nostri Cordi Hungarus gratus, Patria chara, avita Constitutio nostra Sacra, omniaque Consilia, probata sunt, quae ad veneranda Majorum Instituta, quibus Regis, et Regni Jura fulciuntur, integre conservanda diriguntur; quis autem Nostrum absque summo in Nosmet ipsos piaculo vel à longe vereatur, talia ex parte Regnicolarum contingere posse, quae debito, sanctis Patriae Legibus obsequio minus consona, ea morentur, quae Augustissimus Pater Patriae pro Hungaria, et Hungarismagno, indefessoque suo animo volvit.

Felicem me! quod in iis, quae sacro summi Terrae Principis scopo constabiliendae Nostrae incolumitatis jam acta, et proximius agenda sunt, inalterabilantum Domini, et Regis mei voluntati, ac firmissimae intentioni licuerit, liceatque subservire, dum post tanta novissima etiam in totam Gentem nostram Re-

hetnék, és fogalomosan tzelokkat el-érhetnek, ha a' Fejedelem és Nép, szerentsés egyetértésekkel, azok, kik Királyi kegyelmekkel fel-ruházva, Hivatalokat viselnek, Hazafi-társaik' bizodalnok által is segittetnek.

Elhitetheli tehát magával, örömet reményelem, ezen Tekintetes Kiküldöttség, hogy ezen nyilvánóságos bizodalnoknak tanuságát, mind legnagyobb bethben tartom, mind pedig hogy ez, a' Hivatalomnak viselésében, szerentsés sikerének, kezességül szolgál; kiváltképpen most, midőn azt a' szerentsés szempillantást jelen lenni látom, mellyben, hogy Édes Hazánk minden boldogságnak poltzára el fog jutni, nemcsak reményelem, hanem bizonyosan is tudom. Mert a' mi hasonlíthatatlan Királyunk Atyai szívének a' Magyar bethses, Hazánk kedves, ősi Országalkotmányunk szent, és minden tanátskozásook jóvá vagnak hagyattatva, mellyek, azon, Eleink tiszteletre méltó Intézeteik épségekben való fenntartására erányoztatnak, a' mikre a' Király és Országunk Igazai támaszkodnak. Ki volna pedig közülünk, a' ki, ön magunk ellen annyira vétkezhetnék, hogy tsak távolról is tartana attól, hogy, az Ország lakosai részéről, történhetnének olyanok, mellyek a' Haza szent törvényei eránt tartozó engedelmességgel öszve nem fervedén, azokat hátráltatnák, a' miket a' Haza felséges Atyya, Magyar Országra 's a' Magyarokra nézve, fardhatatlan nagy lelkeben forgat.

Boldog vagyok én, hogy azokban, mellyek már legfelségesebb Fejedelmünk szent tzelja szerént, a' mi állandó szerentsénk megalapítására meghatározottattak, és legközelebb megfognak határozottatni, tsak egyedül az én Úram és Királyom megmásolhatatlan akaratjának és igyekezeteinek lehettem és lehetek szolgálatjára; midőn egész Nemzetünk eránt a' Ki-

gii amoris documenta, nota Orbi Universo, et insita cordi Hungaro homagialis gratitudo, ejusque ad sublimia quaeque semper incensus Regis et Patriae amor, cuncta prospera vero certoque omine praevidere jubent; — Deus enim, ter optimus Populorum Sospitator, amato Regi, Gentis nostrae Patri ac Palladio, Nestoreos annos, perennemque prosperitatem inomisse largietur, in condignum proemium ardentissimorum votorum, quae pro Illo ad Coelos ex omni Corde volant.

rályi szeretetnek annyi légujabb bizony-
sági után, az egész világ előtt esmere-
tes, és a' Magyar szívbe beoltatott job-
bágyi háládatosság, és ennek minden
Nagyokra szüntelen lángoló, Királyát és
Hazáját szerető lelke, bizonyos és kétség-
telen jövődőléssel láttalják előre velünk
mindeneknek kedvező kimenetelét; mert
az Isten, a' Népeknek legfőbb Védője,
a' szeretett Királyt, Nemzetünk Attyát és
Palládiómát, Nesztóri esztendőkkel, szün-
telenül boldogsággal felmulhatatlanul
megajándékozza, azon buzgó könyörgé-
selnek érdemlett jutalmául, mellyek
Érette minden szívből az eget felé emel-
kednek.

Azon igen fontos foglalatú hivatalos
Oklevél közlése után, mellyet az Austriai
Ts. K. Internuncius a' Fényes Portának
Márt. 12-dikén által adott, 's a' mellyet mi
a' 51 és 52-dik szám alatt végig kiadtunk,
ezen jegyzéseket teszi a' Beobachter:

Ezen Tudósításnak hasznát kíván-
juk venni, egy olly Dolognak megvilá-
gosítására, a' melly felől bizonyos idő
ólta hamis vélekedések terjedtek el, és
a' mellyeket az Anglus Courier (vala-
mint más Újságok is, de a' mellyeket mi
méltólnak sem tartunk a' megtáfolás-
ra) úgy ad elő, mint az Austriai Politi-
kának a' Napkeleti Dologokra nézve, mint
egy Kultsát.

A' Courier, állítása szerint, hileles
kútfőből tudja, hogy Austria egész Octo-
ber elejéig azon volt, hogy a' Török
Ministereket a' Békességtől való idegen-
kedésben megerősítse, 's nevezetesen ar-
ra ösztönözte, hogy azok a' Londoni szöv-
etkezés által egyesült Udvarok ajánlá-
sait meg se halgassák. October elején az
Austriai Internuncius hirtelen más han-
gon kezdett beszélni, még pedig azon
az okon, mivel az Austriai Udvartól ke-

mény pirongatást kapott; attól fogva min-
dég a' békességet sürgette, sőt a' későbbi
időkben minden mesterségét megvetette,
hogy békességet eszközöljön. 's a' t.

Ide megy ki rövideden a' Vád. A'
Dolog a' mennyiben nekünk értésünkre
esett, ekképpen van: —

Az Internuncius Instructióit a' mi
illeti, ámbár azok a' körülállásokhoz
képest időről időre némi némű képpen
módosítottak, de a' mi azoknak Lelke és
Valósága, valamint tzeljok is, az, a' Párt-
ütésnek minden periodusain keresztül
mindég ugyan az maradott. A' Tsászár-
nak soha sem volt más kívánsága, sem
Konstántzinápolyban mást ki nem nyi-
latkoztatott, hanem hogy annak a' bol-
dogtalan háborúnak minél hamarább
végképpen és ollyan módon szakasztas-
sék vége, mellyen az abban részt vevő
minden felek meg nyughassanak.

Ide tzelozott az Austriai Ministernek
a' Portánál való minden tselekedete és
beszédje. Bár melly különbözőségek tá-
madtak is időről időre az Európai Udva-
rok között, az eszközök megválasztása
eránt való gondolkodások módjára néz-

ve: minden próbatétel, mely e' kívánatos tzelnek elérésére nézve tétel, vagy egyenesen a' Tsászári Kabinétból eredett, vagy minden lehető módokon munkába vételt, és az Austriai Követ által Konstantinápolyban hathatósan előmozdítatott; a' mint erről idővel minden Európai és Török Archivumok bizonyóságot tehetnek.

Augusztus 16-dikán a' m. e. tettek először a' Hármasszövetség' Követei a' Londoni Szövetség következtében a' Török Udvarnál némelly Nyilatkozatásokat, és az Internunciust megkérték, hogy ő azokat valamint más ilyen esetekben is tselekedett, a' Török Ministereknek voltaképpen való megfontolás végett ajánlaná. Az Internuncius jól tudta, hogy az Austriai Udvar — bizonyos okokból, de a' mellyeknek a' magyarázgatása nem ide való — a' Londoni Traktátusba semmi részt nem vett. Ő tehát gondolkodóba esett, ha valyon mindazon régebben hozzá érkezett és soha vissza nem húzott átaljában való Instructiók mellett is, az ő részéről egy olyan Dolognak az előmozdításán való munkálódás szabados és tanácsos lenne e', a' melly Dolog t. i. egy az ő Udvara előtt egészen idegen Egyességen fundálódott; ezt az ő Tanakodását egy tapasztalt Diplomaticus sem fogja neki hibául tulajdonítani. Mind e' mellett is nem hogy a' Porta eránt eddig való maga viseletét megváltoztatta, vagy a' belső Békesség helyreállítására 's a' külső Békesség munkálódására tzelozó fáradhatatlan igyekezeteivel fel hagyott volna Báró Ottenfels, sőt inkább minden tzel szerént való Eszközöket elő vett, hogy a' Portát meggyőzze azon veszedelemről, mellynek ki lenne tétel, valamint arról is, melly müllhatatlan szükséges legyen engesztelő eszközökhöz nyulni. Még a' sem tánteríthatta meg az ő állhatossá-

gát, mikor a' Török Ministerek több ízben forma szerént kinyilatkoztatták, hogy sem az Austria közbenjárása, sem annak a' három Hatalmasságok Fenyegetéseivel egybe kötött intései a' nagy Urat reá nem vehetik, hogy Feltétele mellől elálljon. Ő tehát a' további bánása módjának tsak a' formájára nézve esett valamennyire gondolkodóba; 's ámbár egy hivatalbeli írásnak a' beadását, — a' mellynek fogatlan volta nyilván meg volt mutatva — az Austriai Udvarnak további Instructiójáig magára nem vállalta, de a' három egyesült Udvarok Követjei előtt a' Portánál való élő szóval tett Javaslásainak, 's sürgetéseinek fáradhatatlan folytatása által, békességre tzelozó szíves Törekedéseinek minden kétségen kívül való Bizonyóságát adta.

Mikor e' szerént a' Dolognak minden létét Bétsben megtudták, az Internuncius az ő elébbeni Instructiójára utasított, és az ő kevés szempillantásig tartó Tanakodásának egy, mind a' Díván, mind a' Hatalmasságok Követei ellen intézett Kinyilatkoztatás véget vett. Ő tehát soha semmit vissza nem húzott, sem a' bánása módjában semmit meg nem változtatott, hanem ment a' maga útján, mind addig, valámig a' Reménységnek valamelly sugára látszott, hogy egy az Emberiségre nézve veszedelmes bajnak, az az ellen való hathatós munkálódása által eleit veheti, a' mit ő ilyen tzelből tselekedett azt még az ellenségei sem tagadhatják.

Ezen együgyü és hiteles előadás megmutatja, mitsoda szempontból kellessék a' dolgot nézni azoknak, kik vagy tudatlanságból, vagy a' Tsászári Udvar és az ő Ministerei eránt való gyűlölségből, azoknak a' Görög Dologkra nézve való bánások módját kárhoztatják.

Nagy Britannia.

Lord Goderich az első Minister 13-dik v. 14-dik Decemberben a' Királyt megkérte, hogy hivatalából botsássa el. — De a' Király ebben meg nem egyezvén, néki a' dolgának jobban való megfontolását ajánlotta.

Későbbi tudósítások szerint Lord Goderich kérése elfogadtatott; és Lord Harrowbyt 's Marquis Wellesleyt az Első Ministerterseggel meglúnták.

Közzülők az első Sandon-ból a' jöszágából Londonba jöven, Dec. 17-dikén Huskisson Úrral Windsorba a' Királyhoz ki ment; de az első Ministerséget el nem fogadta. Lord Goderich — a' mint hiszik — hivatalába tsak addig marad meg, míg helyébe más találkozik. Úgy beszélnek, hogy Lord Holland, Hertzeg Wellington, Marquis Wellesley és Peel Úr újra a' Ministeriumba fognak lépni.

Ezen Nemzeti Magyar Ujság Kiadója a' két Magyar Hazához.

Sokan tsudálkozni fognak, elgondolhatom, a' két Magyar Hazában, mi-dön látják, hogy én ezen elhagyatott Nemzeti Magyar Ujságnak folytatását általvettem. Tsaknem közönségesen tudva van ugyanis, hogy ennek, mintegy két esztendő oltá, alig voltak annyi Olvasói, a' mennyinek jövedelméből a' kiadása költsége kikerülhetett volna. — Okát leginkább, talám, Szerkeztetőjének elgyengült beteges állapotjában kereshetjük, melly miatt az Ujságnak pontos elküldözésére, a' mi itt fő dolog, nem figyelmezhetett. Valósággal meg is kelle vala már szünnie, haneha egy buzgó Hazánkfia, mind az Ujság boldogult Kiadója abbéli érdemeinek tekintetéből, hogy annak írása körül szinte negyven esztendeig fáradozott, mind annak megfontolásából, hogy egy Nemzeti Ujság lételének az Uralkodó Fővárosban leendő megszűnése, neintsak Nemzeti Literaturáknak tetemes kárára lenne, hanem, sok más tekintetben, a' két Magyar Hazát is kedvetlenül érdekelhetné: hanyatló ügyét magáévé tette, 's Kiadóját előregedett 's elgyengült korában, nemes lelkű hazafiúságból, tartogatta volna. Ez a' nemes gondolkozású Férjfiú, kiről már a' M. Kurírnak Dec. 18-dikán költ 49-dik száma alatt, Pán tzél Dániel halála jelentésekor, mint Jóltévőjéről, említést tettem, Tekintetes Kováts János Úr, Egri születésű Hazánkfia, Fő Mélt. Pálffy József Ö Hertzegsége Fiainak volt Nevelőjök, ki ez által közelebb a' Novemberi M. Kurírban is hivatalosan leírt érdemeit, mellyekért Ö Ts. K. Felsege November 11-dikén, különösen az Eperjesen fundált Bibliothekájára nézve, kegyelmes meglegedésének megbizonyítására, nagy arany Emlékpénzel méltóztatott megtisztelni, — új érdemmel tetézte meg. — Ugyan azon indító okok, ugyan azon tekintetbéli meg-gondolások, mellyek a' tisztelt Hazafit ennek fenntartására ösztönözték, bírtak engemet több buzgó Hazafiak biztatásaikkal együtt arra, hogy még ilyen elhagyatott állapotjában is ezen Ujság folytatására magamat elhatározzam, 's ez eránt Ö Ts. K. Felsege kegyelmes engedelmenek megnyeréséért esedezzem. Bízván tehát, mind a' Nemzetnek pártfogásába, mellyre magamat folyvást a' Nemzeti Nyelv és Literatura előmozdítására tzelző fáradozásim által érdemessé tenni, tehetségem szerint, mindenkor igyekeztem, mind abba, hogy magamra vállalt, foglalatoságomban kötelességemnek a' két Haza meglegedésére, megfelelhetek: örömmel és az-

zal a' teljes reménységgel kezdek munkámhoz, hogy az elenyészéshez közelgetett Bétsi Magyar Újságot mintegy hamvaiból feleleveníthetem.

Tudom ugyan, hogy, három politikai Magyar Újság lévén a' két Magyar Hazában, tzelomnak elérését, nehezen, 's tsak kettőztetett szorgalmatosságom útján reménylhetem. De ha mégis meggondolom, hogy a' három Újság közül minde-
niknek lehet, sőt vagyon is tulajdon betse, és lesz is mind addig, míg ezeknek Szerkez-
tetői helyheztetések 's a' Magyar Literatura előmozdítása teluntetéből a' Nemzet hasz-
nára ligondolt munkálkodásaihoz képest, feltett tzeljoknak emberkedve megfelel-
ni serénykednek; úgy a' felől is meg lehetek győződve, hogy, egy ilyen
felemelkedett 's nemes gondolkozásáról világszerte esmeretes Nemzettől, mindenik
várhatja pártfogását, annyira, hogy ezeknek Kiadói még inkább öszvevetett vál-
lakkkal 's egyesített erővel fognak a' szent tzelra barátságos egyetértéssel munkál-
kodni.

A' mi közelebből ezen Újságot illeti, ebből hetenként két árkus fog mos-
tani formájában, ezen új betűkkel nyomtatva megjelenni. Három első levelén a' po-
litikai nevezetesebb történeteket híven, hamar, és rövid kivonásban igyekszem ki-
adni. Ezt követik Hazai Tudósítások, mellyek, ha többre terjednek, e' mellett
külön Toldalékba tételnek. Többre még most ki nem terjeszkedhetem. Mind, a'
mivel Tisztelt Olvasóimnak 's folyvást kedveskedhetem, az, hogy Magyar Ország
Vármegyéinek Mappáiból, minden fertály esztendőben egy egy kiszínelt (illumi-
nált) Mappát fogok az Újság mellett elküldözni. Ezek ugyan a' két Hazában már
közönségesen elterjedtek; de mivel közülök többek megjobbítva újra is kimetszet-
tek, mint legközelebb Zólyom és Veszprém Vármegyék, reménylem, hogy még
azok előtt is kedvesek lesznek, kik az egész Magyar Állást már megszerezték.
Most nevezet szerint munkában vannak; Vas, Tolna, Csongrád, és Szalmár
Vármegyék Mappái.

Hogy pedig különösen Hazabeli nevezetes történeteket is közölhessek; ezen-
nel alázatosan kérem a' két Magyar Hazának minden rangú és rendű Hivatalbeli
Tisztviselőit és Tudósait, méltóztassanak engemet, nevezet szerint a' Hivatalokban
esett változások, megtiszteltetések, a' T. N. Vármegyékben véghez mont Tisztújítá-
sok 's minden olyan történetek felől, mellyek a' két Magyar Hazában az Újság Ol-
vasói előtt kedvesek és tudásra méltók lehetnek, tudósítani.

Abheli teljes bizodalomból tehát, hogy buzgó Hazámfiától e' részben is se-
gíttetem, 's új pályámban igyekezetem szerint kötelelességemnek megfelelően, re-
ménylem, hogy így ezen Újság a' Hazai és Külföldi Tudósítások és az Erdélyi Ha-
zai Híradó mellett is új életre kaphat, és erre, 's személyemre nézve, bérekeszté-
sül, alkalmaztatva, még tsak azt mondom, a' mit Esau mondott vala az Attyának
Isáknak (I. Mós. XXVII. 37.) midőn ez ő helyette, tévedésből, Jákóbot áldotta meg:
Kedves Hazám! Avvagy tsak egy két áldásod vagyon e' Tenéked? áldj meg kérlek
— valahára — Te fjadat, engemet is,

Márton Jó'sefet.

Szerkeztető és Kiadó Márton Jó'sef Professor.

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)